

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.727/2013/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Pelle Béla Tamás ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve d.-i (címe) lakos felperesnek - az Országos Bírósági Hivatal Elnöki Titkárság Jogi Képviseleti Osztálya (címe, ügyintéző: ... bíró) által képviselt Balassagyarmati Törvényszék (címe) alperes ellen kártérítés iránt indított perében az Egri Törvényszék 12.P.20.152/2013/7. számú ítélete ellen az alperes által 8. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, az alperes által a felperesnek fizetendő marasztalás összegét 300 000 (Háromszázezer) forintra leszállítja; mellőzi az alperes kötelezését perköltség fizetésére a felperes részére.

Kötelezi a felperest, hogy az államnak külön felhívásra térítsen meg 18 000 (Tizennyolcezer) forint kereseti- és 24 000 (Huszonnégyezer) forint fellebbezési illetéket.

A peres felek a perrel felmerült első- és másodfokú perköltségüket maguk viselik.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A befolyással üzérkedés büntette miatt a felperes ellen indított büntetőeljárásban a Nógrád Megyei Rendőr-főkapitányság Gazdaságvédelmi Osztálya 2008. március 14-én kelt 12.000-346/2007.Bü. szám alatti határozatával elfogatóparancsot bocsátott ki. A határozat szerint a felperest gyanúsítottként idézték, a lakcíme és tartózkodási helyére küldött idézések azonban nem jelent meg, s a felkutatására tett intézkedések sem vezettek eredményre. A hatóságot ugyanakkor a terhelt telefonon arról értesítette, hogy rokonai révén tudomást szerzett az idézésről, ám munkavégzés miatt A.-ban tartózkodik, ahonnan várhatóan 2008 augusztusában tér haza. A híváslista alapján a rendőrhatalóság valószínűsítette akkori a.-i tartózkodását.

A nyomozás befejezése után a Nógrád Megyei Főügyészség vádiratában indítványozta, hogy az ismeretlen helyen tartózkodó 'felperes neve' vádlottal szemben a Nógrád Megyei Bíróság az eljárást a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 527. és 528. §-a alapján folytassa le.

A bíróság az első tárgyalást 2008. szeptember 17-ére tűzte ki, s arra a vádlottat hirdetményi úton idézte.

2008. augusztus 22-én L.-ban kelt beadványában a felperes tájékoztatta a Nógrád Megyei Bíróságot, hogy külföldön tartózkodik, s várhatóan 2008. szeptemberre kitűzött tárgyalásra sem tud hazautazni, ezért védekezését írásban terjesztette elő.

E bejelentésre is figyelemmel a Nógrád Megyei Bíróság a szeptember 17-ére kitűzött tárgyalást elhalasztotta, egyben felhívta a vádlott meghatalmazott képviselőjét, hogy írásban közölje, hogy a felperes mikor tartózkodik Magyarországon, mert a következő tárgyalás időpontjának kitűzésénél azt figyelembe kívánja venni.

A felperes 2008. szeptember 6-án kelt, s a bírósághoz szeptember 11-én érkezett beadványában közölte, hogy várhatóan 2009. február hónapjában tartózkodik hosszabb ideig Magyarországon, s kérte erre az időpontra kitűzni a tárgyalást.

A Nógrád Megyei Bíróság 2009. február 17-ére tűzte ki a következő tárgyalást.

E tárgyalási napon a jegyzőkönyv tanúsága szerint a felperes a részére állandó lakcímére küldött, s a testvére által átvett szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg, jelen volt azonban meghatalmazott képviselője.

A bíróság a tárgyalást elnapolta, s a következő tárgyalást 2009. április 16-ára tűzte ki.

2009. április 16-án a tárgyaláson a felperes jogi képviselője és személyesen a felperes is megjelent. A bíróság rögzítette a jegyzőkönyvben a felperes magyarországi lakcímét, s **L.-i** tartózkodási helyének címét is, majd a felperest személyesen részletesen meghallgatta.

A vádlott a tárgyaláson bejelentette, hogy a következő hét szerdai vagy csütörtöki napján utazik vissza **A.-ba**, addig tartózkodik Magyarországon, melyre figyelemmel a bíróság a félbeszakított tárgyalás folytatására április 21-ére tűzött időpontot, s arra a felperest szóban idézte.

A 2009. április 21-i tárgyaláson a felperes és jogi képviselője is személyesen jelen volt. A bíróság a bizonyítási eljárást befejezettnek nyilvánította, ismertette az iratokat, közöttük a felperessel szemben kibocsátott elfogatóparancsot is, majd az ügyben ítéletet hozott.

A kihirdetett ítélettel szemben a vádlott és képviselője fellebbezést jelentett be, melyre tekintettel a másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla 2009. december 4-én hozott határozatot, s azzal az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és a elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.

A felperest 2010. március 12-én délelőtt 10 órakor igazoltatták **A.** központjában, majd az ellene kibocsátott elfogatóparancsra tekintettel őt megbilincseltek, s rendőrségi autóval előbb az **A.-i** Rendőrőrsre, majd a **G.-i** Rendőrkapitányságra szállították. E rendőri

intézkedésnek szemtanúja volt a felperes élettársa, **K. K. M.**, valamint ismerőse **B. L.** is, és számos, a felperes által ismert, illetve nem ismert személy is.

A **G.-i** Rendőrkapitányság rendőrei a felperest 2010. március 12-én 14 órakor előállították a Nógrád Megyei Bíróságra.

A Nógrád Megyei Bíróság 14 óra 15 perckor ülést tartott, s azon az eljáró tanács elnöke megállapította, hogy a felperest a **G.-i** Rendőrkapitányságról bíróság elé állították, majd a tárgyalás kitűzését követően tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt végzésével a felperessel mint vádlottal szemben kibocsátott elfogatóparancsot visszavonta, tekintettel arra, hogy a kibocsátás oka megszűnt. Rövid úton kézbesítette a vádlottnak az elfogatóparancs visszavonásáról szóló nyomtatványt is.

Ezt követően a felperest elővezető rendőrök a felperes kezéről a bilincset levették, majd a felperes elhagyta a tárgyalótermet.

A felperes keresetében 600 000 forint nem vagyoni kára, ennek 2010. március 13-tól járó törvényes kamata és a perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Arra hivatkozott, hogy az alperes jogellenesen járt el, amikor a vele szemben kibocsátott elfogatóparancsot a 2009. április 16-i tárgyaláson nem vonta vissza, holott ez jogszabálynál fogva kötelezettsége lett volna. Ennek következményeként 2010. március 12-én őt a rendőrök a hatályban lévő elfogatóparancsra tekintettel elfogták, személyi szabadságát korlátozták. Az igazoltatása, elfogása során őt megbilincseltek, számtalan járókelő szeme láttára, megrökönyödésére, s emiatt személyiségi jogai, jó hírneve, emberi méltósága, közmegítélése nagymértékben csorbát szenvedett. Az eseményt szemmel kísérő, illetve arról értesülő ismerősei úgy tekintenek rá azóta, mint súlyos bűncselekményt elkövető bűnelkövetőre.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Azzal védekezett, hogy a felperes a vele szemben megindított büntetőeljárás során ismeretlen helyre távozott, s erre tekintettel bocsátotta ki a rendőrhatalóság vele szemben az elfogatóparancsot. Elismerte, hogy a 2009. április 16-i tárgyaláson a felperes személyesen megjelent, s ott úgy a magyarországi, mint az **a.-i** lakcímét közölte a bírósággal, ám az a vádlott tényleges tartózkodási helyét bizonytalannak tartotta, ezért az elfogatóparancsot nem vonta vissza, ezzel azonban jogellenes, felróható magatartást nem tanúsított. Utalt arra is, hogy az elfogatóparancs visszavonását a felperes, illetve jogi képviselője is indítványozhatta volna, ennek elmaradása miatt a felperes közrehatása is megállapítható.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg nem vagyoni kár címén a felperesnek 600 000 forintot, annak 2010. március 13-tól a kifizetésig járó törvényes mértékű kamatát és 50 000 forint perköltséget. A határozata indoklásában kifejtette, hogy a felperessel szemben a nyomozóhatóság a felperes által sem vitatottan a Be. 73. § (1) bekezdése alapján jogszerűen bocsátotta ki az elfogatóparancsot, ám a Be. 73. § (5) bekezdése alapján azt, mivel elrendelésének oka megszűnt, a bíróságnak haladéktalanul vissza kellett volna vonni. Úgy foglalt állást, hogy a jogszabály helyes értelmezése szerint ez a bíróság törvényben előírt kötelezettsége lett volna, s ennek

elmulasztásával a jogellenes, felróható magatartás az alperes terhére megállapítható. A mulasztás következményeként kerülhetett sor arra, hogy 2010. március 12-én a felperest őrizetbe vették, bíróság elé állították. Ennek az eljárásnak, amely közterületen történt, szemtanúi is voltak, s az eljárás a felperes emberi méltóságát sértette. Ezt meghaladóan, igaz csak néhány órán át, de fizikai, lelki hatások is érték, amelyek nem vitásan nem következtek volna be, ha az alperes törvényi kötelezettségének időben eleget tett volna. Figyelemmel a felperes számára megalázó eljárásra, a néhány órás őrizet időtartamára a 600 000 forintos kárigényt nem tekintette túlzottnak, s annak megfizetésére kötelezte az alperest a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja alapján.

Az ítélettel szemben az alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben kérte annak megváltoztatását, elsődlegesen a kereset elutasítását, másodsorban a marasztalás összegének leszállítását és perköltségfizetésre való kötelezésének mellőzését. Az elsőfokú eljárásban is előadottakat megismételve azzal érvelt, hogy az elfogatóparancs vissza nem vonása nem értékelhető kizárólag a bíróság terhére, mert ezt a felperes és képviselője is kérhette volna, a károsult közrehatása ezért megállapítható. Álláspontja szerint a törvényszék nem megfelelően értékelte a Be. 73. § (5) bekezdését, mert aszerint a körözés, az elfogatóparancs visszavonása csupán lehetőség és nem kötelezettség. Ebből következően pedig a bíróság értékelhette azt, hogy nem biztos a felperes tartózkodási helye, ezért nem sértett jogszabályt, amikor az elfogatóparancsot nem vonta vissza. Utalt arra, hogy a felperes nem bizonyította kára bekövetkezését. Abban az esetben, ha ezen érveit az ítéltábla nem osztaná, kérte a marasztalás összegének leszállítását arra tekintettel, hogy a felperes fogvatartása mindössze 4 órán keresztül tartott, illetve az elfogásakor őt ért sérelmek nem értékelhetők a bíróság terhére.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helyes indokai alapján történő helybenhagyását és az alperes költségben való marasztalását kérte. Kiemelte, hogy az elfogatóparancsot kibocsátó hatóság azt nem vonhatta vissza, mert nem volt tudatában annak, hogy a visszavonás feltételei fennállnak. Mivel az eljárás bírói szakban volt, az okafogyott elfogatóparancsot már csak a bíróság vonhatta vissza. Hivatkozott arra, hogy beteg, mozgássérült, a gépkocsiba beültetés az átlagosnál nagyobb fájdalmat, kellemetlenséget okozott számára. A rendőri intézkedés a szemtanúk körében megalázó esetnek minősül.

Az ítéltábla a fellebbezést a másodlagos fellebbezési indítványra tekintettel alaposnak találta.

Az elsőfokú bíróság a tényállást alapvetően helyesen állapította meg, abból helytálló következtetéseket levonva foglalt állást az alperes kártérítési felelősségének fennálltáról, döntésének indokolását az ítéltábla az alábbiak szerint részben kiegészíti, részben helyesbíti.

A felperessel szemben szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény, befolyással üzérkedés büntetnének megalapozott gyanúja miatt indult büntetőeljárás. Ebben az időpontban a felperes legálisan **A.-ban** tartózkodott munkavégzés céljából. Tévesen utalt tehát ellenkérelmében az alperes arra, hogy a büntetőeljárás megindítása után a felperes

ismeretlen helyre távozott volna. Tekintettel azonban arra, hogy a D., P. u. 24. szám alatti állandó lakcímére és a vélt tartózkodási helyére, I., T. u. 15. szám alá küldött idézések egyaránt „nem kereste” jelzéssel érkeztek vissza a nyomozóhatósághoz, az jogszerűen eljárva bocsátotta ki a Be. 73. § (3) bekezdése alapján az elfogatóparancsot.

A Be. 73. § (1) bekezdése kimondja, hogy az eljárásnak nem akadály, hogy a terhelt ismeretlen helyen tartózkodik. Ebben az esetben a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozóhatóság a terhelt tartózkodási helyének felkutatása iránt intézkedik; ennek során el lehet rendelni a lakóhelyének, illetőleg a tartózkodási helyének a megállapítását, a körözését és az e törvényben meghatározott esetben elfogatóparancsot lehet kibocsátani.

A Be. 73. § (3) bekezdése úgy szól, hogy szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény esetén, valamint az e törvényben meghatározott más esetekben a terhelt elfogása és megtalálása esetén meghatározott bíróság, ügyész, illetőleg nyomozóhatóság elé állítása is elrendelhető (elfogatóparancs). Azt, aki ellen elfogatóparancsot bocsátottak ki, megtalálása esetén őrizetbe kell venni és 24 órán belül a elfogatóparancsot kibocsátó vagy az abban megjelölt más ügyész, illetve nyomozóhatóság, illetőleg 72 órán belül az elfogatóparancsot kibocsátó vagy az abban megjelölt más bíróság elé kell állítani.

Az elfogatóparancs kibocsátásának jogszerűségét maga a felperes sem vitatta.

A Be. 73. § (5) bekezdése kimondja, hogy az (1) és (3) bekezdésben meghatározott intézkedéseket vissza kell vonni, mihamarabb az elrendelésük oka megszűnt. A visszavonásról az elrendelő haladéktalanul intézkedik. A nyomozóhatóság által elrendelt körözést az ügyész is visszavonhatja. Ha a körözés elrendelésének oka a bírósági eljárás során szűnik meg, a körözést a bíróság is visszavonhatja.

A perbeli esetben a felperessel szemben kibocsátott nyomozóhatósági intézkedés célja az volt, hogy a felperes, mint terhelt tartózkodási helyét felkutassák.

Az elfogatóparancs indokolásából megállapíthatóan a terhelt már az eljárás nyomozati szakában együttműködő magatartást tanúsított, amikor telefonon bejelentette a rendőrségnek, hogy munkavégzés céljából **A.-ban** tartózkodik, s közölte azt is, hogy mikor érkezik Magyarországra. Időközben az eljárás bírói szakba került, s a terhelt ennek során is együttműködött a bírósággal, **A.-ból** küldött beadványában közölte, hogy mikor tartózkodik Magyarországon, s kérte ennek figyelembevételével kitűzni a tárgyalást.

A 2009. április 16-i tárgyaláson személyesen megjelent, s ott közölte állandó magyarországi lakcímét, illetve **A.-i**, **L.-i** tartózkodási helyének címét is.

Ezzel az elfogatóparancs kibocsátásának indoka megszűnt, a felperes tartózkodási helye ismertté vált. A Be. 73. § (5) bekezdése értelmében ekkor az elfogatóparancsot vissza kellett volna vonni. Tekintettel arra, hogy az intézkedés elrendelése okának megszűntéről nem az intézkedést elrendelő szerv, a nyomozóhatóság szerzett tudomást, mivel az eljárás már bírósági szakban volt, értelemszerűen nem a rendőrség kötelezettsége volt az intézkedés visszavonása. A Be. 73. § (5) bekezdés utolsó mondata helyes értelmezése

szerint a bíróság nem mérlegelési jogkört kap annak eldöntésére, hogy az elrendelt intézkedést visszavonja-e vagy sem, mert ez a bekezdés első mondatából következően kötelező, csupán arra való felhatalmazást, hogy a nyomozó szerv - esetleg az ügyész - által korábban elrendelt intézkedést visszavonhassa, hiszen ő rendelkezik az ehhez szükséges információval.

Az ismeretlen helyen tartózkodó terhelt, illetve a bűncselekmény elkövetésével alaposan gyanúsítható ismeretlen személy tartózkodási helye felkutatásának, lakóhelye, illetőleg személyazonossága megállapításának és körözése elrendelésének részletes szabályairól szóló 1/2003. (III.7.) IM rendelet 11. § (1) bekezdés f) pontja szerint az intézkedésre jogosult szerv a körözést elrendelő, illetőleg az elfogatóparancsot kibocsátó határozatot (a továbbiakban: elrendelő határozat) haladéktalanul visszavonja, ha a terhelt tartózkodási helye ismertté vált.

Tény, hogy a 2009. április 16-i tárgyaláson az alperes az intézkedést nem vonta vissza, e mulasztásával pedig olyan jogellenes, felróható magatartást tanúsított, amely kártérítési felelősségét megalapozza.

Nem vitás, hogy sem a terhelt, sem jogi képviselője nem kérte a bíróságtól az elfogatóparancs visszavonását, ám a bíróság terhére megállapítható, mulasztásban megnyilvánuló károkozó magatartás előidézésében ez nem játszott szerepet, ezért a károsult közrehatása nem állapítható meg a kár bekövetkeztében.

Tekintettel arra, hogy a bíróság jogszabályi kötelezettsége ellenére az elfogatóparancsot nem vonta vissza, az hatályban maradt, s az alapján a **G.-i** Rendőrkapitányság rendőrei 2010. március 12-én tartott igazoltatást követően jogszerűen jártak el a felperessel szemben, amikor őt elfogták. A rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 33. § (1) bekezdés b) pontja ugyanis kimondja, hogy a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, aki ellen elfogatóparancsot, nemzetközi elfogatóparancsot, illetve európai elfogatóparancsot adtak ki.

Az elfogatóparancsban előírt elfogás foganatosításáról, annak körülményeiről a felperes élettársa, **K. K. M.** tett tanúvallomást (P.20.021/2011/3. sorszámú jegyzőkönyv). Előadása alapján megállapítható, hogy „nagyon sokan látták az eseményt, köztük a felperes ismerősei is, majd többen kérdezték, hogy mi történt, mit csinált a felperes, hogy ezt tették vele, mert megalázták. A barátok, ismerősök napi szinten telefonáltak, hogy mi történt és miért történt”.

Nyilatkozott továbbá a tanú arról is, hogy maga a megbilincselés volt a megalázó és az, hogy élettársát betuszkolták az autóba. Az elsőfokú bíróság által megkeresett bíróság útján meghallgatott **B. L.**, aki szintén szemtanúja volt az eseményeknek, egyebek mellett előadta, hogy a felperes ellenkezni biztos ellenkezhett, az autóba nem akart beszállni.

Az ítéletábra a felperes előadását, s e tanúvallomásokat mérlegelve arra a következtetésre jutott, hogy az alperes mulasztása következtében a felperes személyiségi jogai oly módon sérültek szükségszerűen, hogy őt a rendőrségi autóba beültették, illetve 4 órán keresztül

személyi szabadságában korlátozták. Azok a körülmények, hogy őt „betuszkolták” a rendőrségi autóba, lábának sérült voltára az intézkedő rendőrök nem voltak figyelemmel, illetve meg is bilincseltek, nem róhatók a bíróság terhére.

A Rendőrségről szóló törvény VI. fejezete taglalja a kényszerítő eszközöket. Az itt található 47. § úgy szól, hogy a rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel, cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszer) alkalmazhat. A 48. § d) pontja pedig azt mondja ki, hogy a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy ellenszegülésének megtörésére. A testi kényszer és a bilincs alkalmazására tehát vagy azért került sor, mert a felperes az intézkedésnek ellenszegült vagy azért, mert az intézkedő rendőrök nem jártak el szabályszerűen. Megjegyzi csupán ezzel kapcsolatban az ítéletábra, hogy az intézkedésről tett jelentést az intézkedő rendőrök felettse szabályszerűnek minősítette. A kényszerítő eszközök alkalmazása azonban - amelyek a felperes szerint ugyancsak sértették személyiségi jogait -, nem az alperes mulasztásával állnak okozati összefüggésben.

Ezekre tekintettel az ítéletábra azt állapította meg, hogy az alperes jogellenes, felróható magatartásával okozati összefüggésben a felperes személyiségi jogai annyiban sérültek, hogy őt 4 órán keresztül személyi szabadságában korlátozták, illetve köztéren történt igazoltatását követően elfogták és a rendőrségi autóba ültették, ezzel pedig emberi méltósága, jó hírneve szenvedett sérelmet.

E személyiségi jogok sérelméről **K. K. M.** és **B. L.** tanúk vallomása szerint a felperes barátai, ismerősei széles körben tudomást szereztek, ezzel pedig a felperes olyan hátrányt szenvedett el, amely indokolja részére nem vagyoni kárpótlás megállapítását.

A nem vagyoni kárpótlás összege meghatározásánál az ítéletábra az előzőekben kifejtett körülményeket mérlegelte, hangsúlyozottan azt, hogy a felperes által 600 000 forintban megállapított kárpótlási igénye alapját képező személyiségi jogot sértő cselekmények egy része nem hozható okozati összefüggésbe az alperes jogellenes, felróható mulasztásával. Ennek megfelelően a felperest megillető nem vagyoni kárpótlás összegét 300 000 forintban állapította meg.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, a marasztalás összegét leszállította, s mellőzte az alperes kötelezését perköltség fizetésére.

A peres felek pernyertességének-pervesztességének arányát azonosnak találta, úgy az első-, mint a másodfokú eljárás során, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján akként rendelkezett, hogy a peres felek a perrel felmerült első- és másodfokú költségeiket maguk viselik.

A pernyertesség-pervesztesség arányának azonos mértékére figyelemmel az ügy tárgyi költségfeljegyzési jogos volta folytán le nem rótt kereseti, és az alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illeték felét a 6/1986. (VI.26.) IM

rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a felperes köteles az állam javára megtéríteni, míg a kereseti- és fellebbezési illeték további részét ugyanezen rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján bírálta el tárgyaláson kívül.

D e b r e c e n, 2014. március 5.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. előadó bíró, Dr. Kocsis Ottília s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -